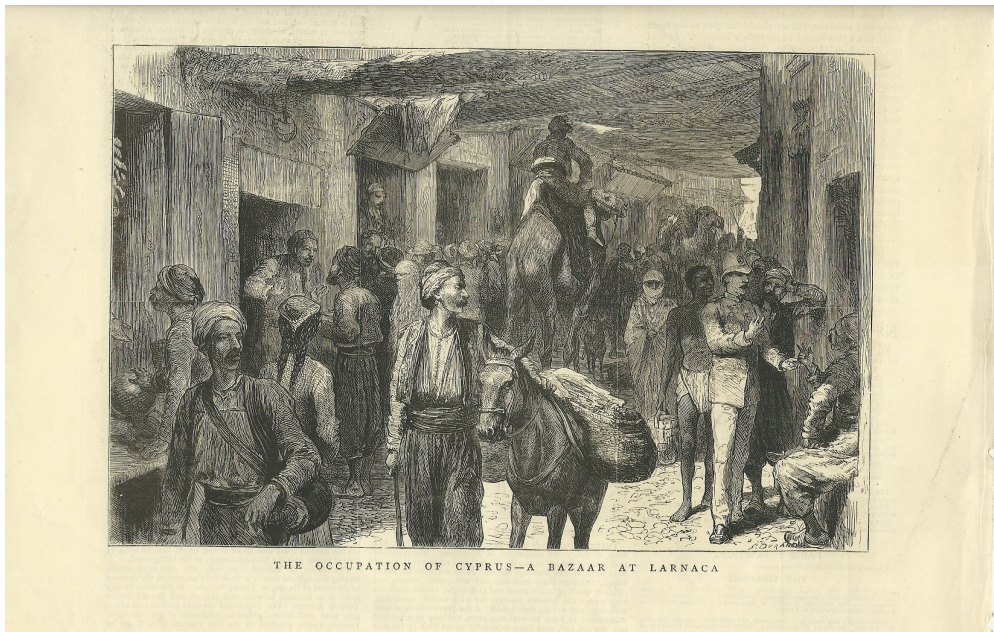

20.7.1888: ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΣΥΝΑΣΠΙΖΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΙΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΘΩΣ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΙΒΑΖΟΝΤΑΙ. ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΤΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗ- ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΠΟΥ ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ ΩΣ Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ

Στο παζάρι στη Λάρνακα. Σκηνή από την επιθεώρηση THE GRAPHIC του 1879

Ο κόμπος είχε φθάσει στο κτένι για τους Κυπρίους. Η κατάσταση των γεωργών έπειτα από τις φοβερές πιέσεις των Αγγλων να εισράξουν τους καθυστερημένους φόρους, αλλά και η μη επίλυση των άλλων προβλημάτων είχαν οδηγήσει τους γεωργούς σε δραματική πραγματικά κατάσταση και η αντίδραση τους εκφράστηκε με τη μορφή συλλαλητηρίων- των πρώτων μαζικών συλλαλητηρίων που πραγματοποιούνταν πραγκύπτρια σε τέτοια έκταση.

Συλλαλητήρια έγιναν σε όλες τις πόλεις όπου διάφοροι ομιλητές αναφέρθηκαν στη δραματική κατάσταση στην οποία είχαν περιέλθει οι Κύπριοι και με ψηφίσματα που ενέκριναν ζητούσαν ανακούφιση από τη δυστυχία και βοήθεια στο σκληρά δοκιμαζόμενο αγρότη.

Τα συλλαλητήρια έγιναν στα τέλη του 1887 και στις αρχές του 1888 και με τα ψηφίσματα ζητούνταν ευρύτερα δικαιώματα στο νομοθετικό, αλλαγή του φορολογικού συστήματος και αναστολή της είπραξης των φόρων.

Στο συλλαλητήριο της Λεμεσού μάλιστα μίλησε και ο Χασάν Εφέντης που εκλέγηκε μάλιστα και μέλος της ειδικής επιτροπής, που συστάθηκε.

Τα ψηφίσματα στάληκαν στον αρμοστεύοντα Χάκετ γιατί ο Υπάτος Αρμοστής Βούλβερ απουσίαζε στο Λονδίνο όπου είχε μεταβεί για να ενημερώσει τους ανωτέρους του για την κατάσταση στο νησί και βρέθηκε στο μάτι του κυκλώνα καθώς οι διάφορες εφημερίδες δημοσίευαν πληροφορίες για τις κινητοποιήσεις των Κυπρίων.

Με την επιστροφή του Βούλβερ συνήλθε το Νομοθετικό Συμβούλιο (Φεβρουάριος 1888) όπου οι Κύπριοι βουλευτές, μαζί με τον Χασάν Εφέντη ήγειραν τα διάφορα προβλήματα με

αποτέλεσμα οι συνεδρίες να πραγματοποιούνται μέσα σε ηλεκτρισμένη ατμόφαιρα και σε αψιμαχίες μεταξύ των επισήμων και εκλεγμένων κυπρίων βουλευτών.

Σε μια από τις συνεδρίες του νομοθετικού μάλιστα ο νομικός σύμβουλος της τοπικής κυβέρνησης Κόλλυερ, σε μια προσπάθεια του να υπερασπίσει τις απόψεις του πάνω σε ένα νομοσχέδιο, είπε ότι στον Κυπριακό λαό είχαν δοθεί τέτοια μέτρα ελευθερίας που δεν ήταν άξιος της.

Αυτό ήταν αρκετό για να κάμει δύο από τους βουλευτές να εγερθούν και να διαμαρτυρηθούν εντονότατα για τη φράση του αυτή που θεωρήθηκε βρισιά εναντίον του Κυπριακού λαού.

Τέτοια ήταν η ένταση που επικρατούσε στις συζητήσεις ώστε όταν η κυβέρνηση παρουσίασε νομοσχέδιο για αύξηση του δασμού για τα πυροβόλα όπλα οι Τούρκοι βουλευτές τήρησαν στάση που δεν ανέμεναν οι βρετανοί κι έτσι το νομοσχέδιο καταψηφίστηκε με 8 ψήφους έναντι 6.

Λίγες μέρες αργότερα το Νομοθετικό συνήλθε για να συζητήσει τον προϋπολογισμό του 1888-89.

Ομως ανάμεσα στο λαό και τους βουλευτές επικρατούσε τέτοιος αναβρασμός και αίσθημα αγανάκτησης εναντίον της Κυβέρνησης η οποία κώφευε, κατά τους Κυπρίους, σε κάθε υπόμνημα τους, ώστε όταν άρχισε η συζήτηση στη Βουλή τα πράγματα οξύνθηκαν κατά πρωτοφανή τρόπο.

Παρά τις απεγνωσμένες προσπάθειες των διορισμένων επισήμων μελών χριστιανοί και Μουσουλμάνοι βουλευτές, συνασπίστηκαν και προέβησαν σε αποκοπές στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων ενώ ζητούσαν συμψηφισμό ή κατάργηση ορισμένων θέσεων, ώστε να γίνει οικονομία.

Οι Κύπριοι βουλευτές προέβησαν σε περικοπές ύψους 6,792 λιρών από τον προϋπολογισμό και αγνόησαν μάλιστα και δυο εκκλήσεις του Υπάτου Αρμοστού Βούλβερ για να αλλάξουν απόφαση.

Με το συνασπισμό των δυνάμεων των χριστιανών και των μουσουλμάνων βουλευτών δεν αισθανόταν καθόλου ευτυχής ο Αρμοστής Βούλβερ.

Ομως η ψηφοφορία και οι αποφάσεις των Κυπρίων βουλευτών δεν μπορούσαν να εφαρμοσθούν γιατί ο Βούλβερ είχε ακόμα και άλλα μέσα για να ανατρέψει τις αποφάσεις των Κυπρίων, επιβεβαιώνοντας τις καταγγελίες ότι το Νομοθετικό Συμβούλιο ήταν τυπικό και όχι ουσιαστικό όργανο.

Έτσι έστειλε τα πρακτικά της συζήτησης στον υπουργό Αποικιών Λόρδο Νάτσφορτ τον οποίο άφησε να αποφασίσει τι θα γινόταν.

Ο Νάτσφορτ απαντώντας στις 20 Ιουλίου 1888 συμφώνησε ότι το Νομοθετικό είχε το δικαίωμα να προβαίνει σε μειώσεις μισθών και να εισηγείται μέτρα περισυλλογής, αλλά τόνιζε

BACK FROM THE CONGRESS.—Lord Beaconsfield showed a consideration which was no more than just in desiring that Lord Salisbury should be included with himself in the hearty welcome accorded to him on his return to England, for Lord Salisbury was not only the Premier's colleague at Berlin, but his vigorous Circular of April 1st did much to clear the diplomatic atmosphere by showing Europe exactly what this country wanted. At the same time there can be no doubt that the lion's share of the popular ovation was intended for Lord Beaconsfield. This is partly because, being a man of a peculiar and original stamp, his career has been for many years watched with keen attention both by friends and foes, so that everybody was interested to see him on Tuesday at the top, as it were, of the tree up which he has been climbing so patiently for many years past. We say advisedly the top of the tree, for no additional titular honours can raise him to a substantially higher position than he now occupies. But, independent of the admiration, or (in the case of political opponents) the wonderment, caused by the elevation of this unique personality to such a height, does not Lord Beaconsfield, we may fairly ask, deserve the cheers of Tuesday last for other and more solid reasons? We think he does. The popular instinct is generally right, and the crowds who welcomed him welcomed not merely a brilliant adventurer who had won his way to the foremost place in the Queen's service, but a statesman who had maintained the honour of his country, and yet had saved it from a desolating war. From the very beginning of the troubles in Turkey Lord Beaconsfield saw what his opponents failed to see, that there was a point where Russian ambition would become dangerous to the interests of this country, and he has held firmly and consistently to this view, even when deserted by some of his own colleagues. The voice of posterity may decide that Lord Beaconsfield was wrong, and that those who opposed him were right, but at present there can be little doubt that the mass of the nation takes his side.

Από την επιθεώρηση THE GRAPHIC της 20 Ιουλίου 1878, 16 μόλις ημέρες από τη σύναψη της αγγλοτουρκικής συνθήκης για παραχώρηση της Κύπρου από τον σουλτάνο στη Βρετανία

ότι η απειλή να παραμείνει η Αρχιγραμματεία χωρίς υπαλλήλους και η Αστυνομία χωρίς αξιωματικούς, αλλά και η απειλή ότι πολλοί δημόσιοι υπάλληλοι θα έχαναν την πίστη τους προς την ικανότητα της κυβέρνησης να τους εργοδοτεί αποτελούσαν πολύ σοβαρά θέματα κι' έτσι διέταξε τον Βούλβερ να ετοιμάσει συμπληρωματική Νομοθεσία για κάλυψη των κονδυλίων που είχαν απορριφθεί.

Ο Νάτσφορντ προειδοποιούσε ακόμη ότι αν οι Κύπριοι συνέχιζαν την ίδια τακτική τότε η Αγγλική Κυβέρνηση δυνατόν να αναγκαζόταν να αναθεωρήσει το Σύνταγμα.

Ο Αγγλος υπουργός δεχόταν όμως, όπως γίνονταν περικοπές σε θέσεις, οι οποίες είχαν ιδρυθεί μετά τη λειτουργία του Νομοθετικού ή οι θέσεις που θα κενούνταν με την αποχώρηση των κατόχων τους.

Όσο όμως και αν επέμεναν οι Κύπριοι φοβούνταν ότι τελικά η Αγγλική Κυβέρνηση θα χρησιμοποιούσε τις εξουσίες που επιφύλασσε σ' αυτήν το Σύνταγμα του 1882. Γι' αυτό κάλυψε τις μειώσεις των κονδυλίων που επέφεραν οι συνασπισμένοι ψήφοι των Χριστιανών και Μωαμεθανών με διάταγμα εν Συμβουλίω στις 17 Δεκεμβρίου 1888 και το οποίο δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της 25ης Ιανουαρίου 1889.

Η συνέχεια ήταν ακόμα πιο δραματική γιατί οι Κύπριοι συνασπίστηκαν μια και καλή και έθεταν επί τάπητος πλέον πιο έντονα τα αιτήματά τους.

Και σε μια σύσκεψη τους ενέκριναν παγκύπριο υπόμνημα σύμφωνα με τις οδηγίες των συλλαλητηρίων και αποφάσισαν όπως αυτό επιδοθεί από Κυπριακή πρεσβεία που θα αποστειλόταν στο Λονδίνο για επαφές αλλά και για ενημέρωση της κοινής γνώμης και της αγγλικής Κυβέρνησης.

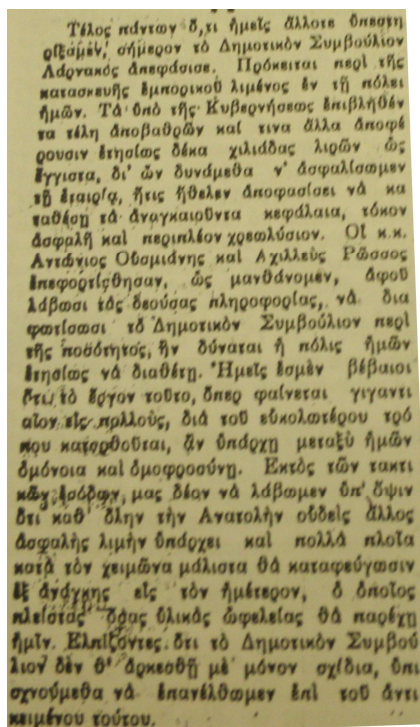
Θα αποτελούσε δηλαδή η αποστολή της πρεσβείας και μια περιορισμένης έκτασης ενημέρωση της κοινής γνώμης στη Βρετανία και αποτελούσε τον προπομπό άλλων αποστολών που ακολούθησαν κατά τις επόμενες δεκαετίες, σε μια προσπάθεια τα προβλήματα των Κυπρίων να βγουν έξω από τα σύνορα της μικρής Κύπρου, ώστε το πρόβλημα να αρχίσει να διεθνοποιείται.

Για ετοιμασία του υπομνήματος εκλέγηκε δωδεκαμελής επιτροπή από Τούρκους και Χριστιανούς. Οι Χριστιανοί αντιπρόσωποι ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Σωφρόνιος, ο Άγιος Κυρηναίος και οι Ρώσος, Λιασιδής, Παλαιολόγος και Παΐσιος και τα τουρκικά ήσαν οι Χουσεΐν εφέντης, Ποταμιαλής, Μεχμέτ Μανασού, Φεττή Εφέντης και Σιέχ Εφέντης.

Η οριστική απόφαση για αποστολή της πρεσβείας στο Λονδίνο λήφθηκε στις αρχές Μαΐου 1888 και σύμφωνα με την απόφαση τα μέλη της θα ήταν οι Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Σωφρόνιος, και οι Θ. Περισιτιάνης Π. Κωνσταντινίδης, Ζήνων Πιερίδης και Α Λιασιδής.

Απο τουρκικής πλευράς ως μέλη αναφέρθηκαν οι Κουρζαδέ Γαβάζης από τη Λάρνακα και Χαβούζ Παρουξή από τη Λευκωσία.

Όμως τα πράγματα δεν θα πήγαιναν και τόσο καλά τους επόμενους μήνες.

Τίλος πάντων δ,τι ημεις άλλοις δημοσιον
οφθαλμίν, σήμερον το Δημοτικόν Συμβούλιον
Αδωνανός απεφάσισε. Πρόκειται περί της
κατασκευής Εμπορικού λιμένος εν τη πόλει
ημών. Τά' όπό της Κυβερνήσεως επιβλήθέν
τα τέλη αποβαθρών και τινά άλλα αποφέ
ρουσιν έτησίως δέκα χιλιάδας λιρών ως
εγγιστα, δι' ών δυνάμεθα ν' ασφαλισωμεν
την έταιρίαν, ητις ήθελεν αποφασίσει νά κα
ταθήη τά' άνογκαιοθνετα κεφάλαια, τόσον
ασφαλή και περιπλέον χροσολύσιον. Οι κ.κ.
Αντάγιος Οθωμανής και Αχιλλεύς Ρώσος
έπεφορτίσθησαν, ως μανθάνομεν, άφου
λάβωσι τάς δεούσας πληροφορίας, νά δια
φωτίσωσι το Δημοτικόν Συμβούλιον περί
της ποσότητός, ην δύναται ή πόλις ημών
έτησίως νά διαθέτη. Ημεις έομεν βέβαιοι
έπει τό έργον τοσούτο, όπερ φαίνεται γιγαντι
αίον. έκ. πρ. άλλούς, διά τοσούτου έκούσιον τρώ
που καταρροθεται, ην υπέρχει μεταξύ ημών
δμόνοια και άμοφοροσύνη. Εκτός τών ταυτι
κάς. έρόβων, μας δέον νά λάβωμεν όπ' έμιν
δι καθ' έλην την Ανατολήν ούδεις άλλος
ασφαλής λιμήν υπέρχει και πολλά πλοία
κατά τόν χειμώνα μέλισια θά καταφεύγωσιν
έξ άσφάλης εις τόν ημάτερον, ό όποιος
πλείστως όπως έλικός ώφελείας θά παρέχη
ημίν. Ελπίζόντες δι το Δημοτικόν Συμβού
λιον δέν θ' άρκοσθ ή μόνον σχήδια, όπι
σχοσόμεθα νά επανέλθωμεν επί τοσούτου
κειμένου τούτου.

NEON KITION 1/13 12 1879.
Ανατύπωση από τη ΦΩΝΗ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ της 14 Ιουλίου 1934

Αρχιεπίσκοπος
Σωφρόνιος